

Sonja Matijević

Igroteka

Kaj je igroteka

Igroteka je izposojevalnica igrač. S svojo dejavnostjo je lahko vpeta v ustanovo, ki je v celoti posvečena izposoji igralnega gradiva in se tudi imenuje igroteka, lahko pa je le del vsebinskih procesov, pri čemer eden od procesov prevzame ime in vsebino igroteke. V svetu je za igroteko v rabi več terminov: *ludoteca*, manj pogosto *luzoteka* v Italiji, v Nemčiji jo imenujejo *die Spieliothek*, *lekotek* v Kanadi, v Angliji in drugih angleško govorečih državah *toy library*. V naši knjižnici se je udomačil izraz igroteka in predstavlja posebno zbirko knjižničnega neknjižnega gradiva. Ustrezen bi bil tudi izraz izposojevalnica igrač, če bi bila ta funkcionalno ločena od knjižnice. Primarne naloge igroteke so nabava in dopolnjevanje zbirke, obdelava igrač, izposoja in svetovalno delo v zvezi z igračo, izvajanje dejavnosti, vezanih na igro in igračo (igralnica v Pionirski knjižnici Rotovž, igralni kotički v knjižničnih enotah, uporaba igrač pri urah pravljič in ob Veselih počitnicah).

Igroteka se kot dejavnost opira na spoznanje, da je otroška igra kreativno dejanje in sredstvo za iskanje in razvijanje otrokove osebnosti. Psihologi in pedagogi se najpogosteje ukvarjajo z igro predšolskega otroka. Zato v strokovni literaturi, ki raziskuje in umešča igro v otrokove razvojne procese, beremo predvsem o pred-

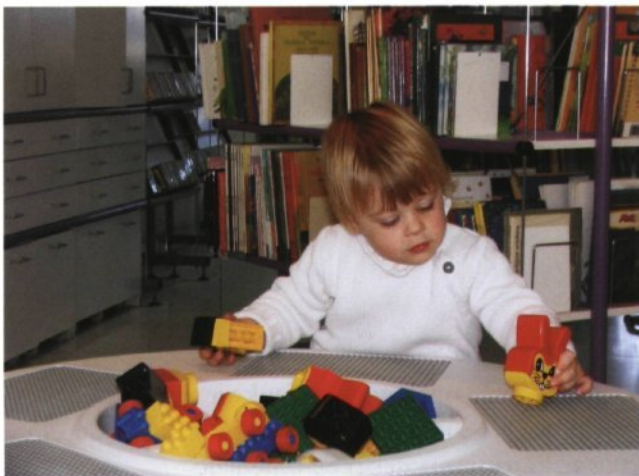

šolskem otroku. Naše praktične izkušnje kažejo, da je najustvarjalnejše obdobje, ki se izraža v igri in skozi njo, do 10. leta in še čez. Prav zato si v naši igroterki otroci lahko izposojajo igrače do zaključka obdobja mladega bralca, to je do svojega 15. leta starosti.

Kaj je igra

Igra je osnovna in tudi najbolj značilna dejavnost otroka. Je izraz njegovih psihofizičnih potreb, čustvenih stanj, socialnih teženj in tudi izraz okolja, v katerem živi. Igra je tudi najbolj naraven način spoznavanja otrok. Je nezamenljiva pri vsestranskem razvoju otroka in je tudi pogoj za srečno otroštvo. Njena moč je v tem, da se otrok počuti v igri povsem svoboden, v celoti aktiven in čustveno zavzet. V igri spoznava svoje okolje, si utrjuje svoje gibalne sposobnosti, si bogati svoj notranji svet, fantazijsko pa se razmahne do skrajnih razsežnosti. Skozi igro se otrok socializira, saj spoznava, da potrebuje za prijetno in kreativno igro soigralca. Igra mu lahko pomaga razrešiti konflikte v sebi ali z okolico. Predvsem pa mu pomeni **radost**, saj si za daljši ali krajši čas ustvari svoj svet, ki ga oblikuje po lastni meri.

Res je, da otrok v najzgodnejšem igralnem obdobju ne potrebuje igrače, saj so mu njegovi prstki, ročice, nožice najljubša igrača. V kasnejšem obdobju so lahko njegova igrača kamen, deščica, list, pokrovka ali žlič-

Vabljeni svet igrač v Pionirski knjižnici Nova vas (foto Sabina Fras Popović in Maja Logar, 2003).

ka. Vendar pa je **igrača**, kot jo razumemo v njenem osnovnem pomenu, pomemben sestavni del njegove aktivnosti in neizčrpen vir užitkov. Tudi zato ostane najljubša igrača vse življenje zapisana v spomin, nimalokrat pa se z njo igrajo še naslednja in še naslednja generacija. V Mariborski knjižnici je bila leta 1990 na ogled razstava *Stare igrače*. Le malo je razstav, pa tudi drugih prireditev, ki bi kot ta izzvale toliko čustvene vznemirjenosti med obiskovalci različnih generacij. Igrača in igra se z vso ljubeznijo zapisujeta tudi v literaturi. Morda bo kakšno teoretično pisanje kdaj razsvetlilo tudi ta segment v literaturi za otroke.

Prav je, da je igrača postala enakovredno knjižnično gradivo.

Kako smo snovali igroteko v Mariborski knjižnici

Za začetek igroteke v Mariborski knjižnici štejemo leto 1980, ko smo za potrebe Veselih počitnic nakupili prvih nekaj igrač. Uporabili smo jih v igralnici Pionirske knjižnice Tabor za popestritev posebnega programa. Prve informacije, da izposojevalnice igrač v svetu obstajajo tudi v okviru splošnih knjižnic, so vnesle vznemirjenje v naše delo. Razmišljali smo, da bi tudi v naši knjižnici igrače izposojali kot drugo knjižnično gradivo. Na podlagi strokovne literature in po obisku Knjižnice Medveščak v Zagrebu, kjer sta igralnica in igroteka takrat živeli že nekaj let, smo začeli snovati sedanjo igroteko. Realne možnosti so se ob podpori in posluhu vodstva knjižnice ponudile hkrati z načrtovanjem nove knjižnične enote v Novi vasi. Osem let smo zanjo načrtno nakupovali igrače, jih strokovno obdelovali in iskali našemu prostoru in našim možnostim najustreznejšo vsebino in obliko.

Zakaj igrače v knjižnici

Igralno gradivo ima podobne funkcije kot drugo knjižnično gradivo splošnih knjižnic, čeprav ga standardi za splošne knjižnice posebej ne omenjajo.

Igroteka redno strokovno povezuje Mariborsko knjižnico in Knjižnico Medveščak v Zagrebu (foto Maja Logar, Zagreb, 2003).

Tudi otroku je v knjižnici uspelo
povezati igračo in knjige (foto
Zdenka Gajser, Pionirska knjižnica
Nova vas, 2003).

Z igralnim gradivom knjižnice uporabnikom širimo knjižnično ponudbo, hkrati pa z njim v knjižnico privabljamo tudi starše z otroki, ki jih morda z običajno ponudbo ne bi pritegnili. Ker si otroci brez spremstva staršev ne morejo izposoditi igrač, smo sprva imeli pomisleke, da bodo zaradi tega prikrajšani otroci iz socialno neurejenih družin, ki jim je bila igroteka v prvi vrsti namenjena. Izkazalo se je, da je bila bojazen odveč. Igrače so privabile v knjižnico tudi starše iz okolij, ki niso naklonjena izobraževanju. Ob igračih, zaradi katere pravzaprav pridejo, jim nevsihljivo ponudimo knjigo in drugo knjižnično gradivo in kmalu postanejo prijetni in hvaležni sogovorniki. Knjižnico obiskuje običajno kar vsa družina in v njej prav radi preživijo z otroki tudi del svojega prostega časa. Igralno gradivo privablja v knjižnico ne glede na oddaljenost bivališča. Otroci s svojimi starši prihajajo kar iz 43 oddaljenih krajev oziroma občinskih središč: Cerkljenjak, Duplek, Hoče – Slivnica, Kidričevo, Miklavž na Dravskem polju, Ormož, Pesnica, Podlehnik, Podvelka, Ptuj, Rače – Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Starše, Šentilj.

Vsi argumenti dokazujejo, da so igrače enakovredno knjižnično gradivo, pri tem pa še enkrat poudarjam njihovo socialno vlogo. Poleg premagovanja finančnih zaprek, ko se vsi otroci lahko igrajo tudi z igračami, ki bi jim bile zaradi cene nedosegljive, se v knjižnici lahko družijo z drugimi uporabniki in si ob izposoji

igrače in knjige odstirajo vrata v svet pisane besede, ki bi jim bila lahko za dolgo ali za vselej zaprta.

Starše pri izposoji igrač seznanjamo z dobro igračo, saj se v poplavi igralnega gradiva, ki ima v trgovinah še vedno komercialni pomen, težko znajdejo. Zato se nam zdi zelo pomembno tudi izobraževanje staršev v kritične kupce.

Če strnemo: knjižnica s svojo dejavnostjo, ki vključuje tudi igralno gradivo (igroteka, igralnica, ure pravljic, Vesele počitnice), pozitivno oblikuje otrokov prosti čas, otroka osebno krepi in razvija njegove umske in fizične sposobnosti ne glede na socialne možnosti družine, v kateri živi.

Izbor in nabava igrač

V knjižnici kupujemo le **dobre** igrače. Dobra igrača zadovolji otrokove psihofizične potrebe, čustvena stanja, socialne težnje in ga vodi v ustvarjalno in domišljjsko igro, ob tem pa lahko razvija tudi njegove gibalne sposobnosti. Dobra igrača mora ustrezati še zdravstveno-higienskim in tehnološkim kriterijem. Še posebej moramo biti pozorni prav na zadnji kriterij, saj raziskave kažejo, da so v nekaterih materialih, iz katerih so izdelane igrače (plastika, barve, laki, tekstilni materiali, lepila), tudi kemikalije, ki ogrožajo zdravje otrok, saj dražijo sluznico, povzročajo različne alergije. Nekatere snovi počasi prehajajo v telo s slino, skozi kožo in sluznico in se v njem nalagajo. Njihov vpliv na zdravje je dolgoročen (trajne poškodbe organov, rakava obolenja, zmanjšanje reproduktivne sposobnosti). Med nevarne snovi sodijo ftalati, ki jih dodajajo nekaterim plastičnim igračam, zato je v Evropski uniji že od leta 2003 prepovedana njihova uporaba pri proizvodnji igrač. Prepoved velja tudi pri nas. V knjižnici prav iz tega vzroka skoraj nimamo plastičnih igrač. Če pa so, strogo bdim nad njihovo kakovostjo. Da bi otroka varovali pred nevarnostjo, ki jo s tega vidika prinašajo igrače, v svetu in pri nas nadzorujejo vsebnost škodljivih snovi in dobro igračo zaščitijo. Prizadevamo si, da bi ob nakupu igrač upoštevali njihovo varnost, ki se kaže v materialih, mehanski

Zadovoljstvo ob igri v izposojevalnici
(foto Maja Logar, Pionirska knjižnica
Nova vas, 2003).

Pester izbor igrač v igrotaki
(fotoarhiv Mariborske knjižnice,
Pionirska knjižnica Nova vas,
2003).

ustreznosti (ostri robovi, teža igrače, nezlomljivost) in negorljivosti. Standardi določajo, da pri igračah, ki so namenjene otrokom do treh let, delci igrače ne smejo biti manjši od 3 cm, vrvice morajo biti debele najmanj 1,5 cm, dolge pa največ 22 cm. Posebno skrb posvečamo tudi estetskemu videzu igrače. Zato nakupujemo predvsem lesene igrače, ki že s toplino lesa in načinom obdelave v največji meri zadovoljijo še tako izbirčnega otroka ali starše.

V začetku smo imeli z našim izborom igrač nekaj težav pri starših, ki so iskali predvsem plastične, oblikovno in barvno kičaste igrače. Vendar smo s svetovanjem pri izposoji in z razlago spremenili njihove poglede na primernost zbirke v igrotaki, z leti nam je uspelo izoblikovati njihov okus in prerasli so v kritične uporabnike.

V Sloveniji je bila leta 1984 pri tedanji Skupnosti otroškega varstva ustanovljena Komisija za oceno dobrih igrač, ki podeljuje znak Dobra igrača igračam, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Hkrati pa v svetu in pri nas igračam, ki ustrezajo varnostnim zahtevam, evropski standard EN 71 dodeljuje oznako CE. V zadnjem času igrače, ki so iz okolju prijaznih materialov, dobijo znak za okolju prijazno igračo. V Nemčiji so še posebej označene igrače, ki so jih v preizkusni fazi testirali v vrtcih. Poseben znak dobijo igrače, ki so jih otroci, starši ali strokovnjaki v določenem letu izbrali za igračo leta.

Igrače so kot tržno blago izpostavljene tržnim palem. Še leta 1980 je bilo malo domačih proizvajalcev in uvoženih igrač, današnje tržišče pa je zasičeno s poplavo domačih in tujih igrač, zato moramo biti pri nabavi igrač kritični. Predvsem moramo vedeti, kaj bi z igračo radi dosegli. Danes ima knjižnica tesne stike z domačimi proizvajalci in uvozniki dobrih igrač. S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in s pregledom nad svetovno produkcijo že lahko vpliva na uvoznike in proizvajalce. Lahko se pohvalimo, da je igrotečna zbirka prava zakladnica najkvalitetnejših igrač. Naj omenimo le nekaj največjih proizvajalcev: Meccano, Asco, Nathan – Francija, Haba, Dusyma, Rolf, Heros, Beleduc, Ravensburg – Nemčija, Lego – Danska, Brio – Švedska, Jegro, Educa – Španija, med domačimi

proizvajalci Jomi – Ljubljana, Efekt – Črnuče, Zajc – Ljubljana, Abi – Maribor.

Obdelava igralnega gradiva

Ker so igrače knjižnično gradivo, jih v knjižnici strokovno obdelamo v skladu z bibliografskimi standardi, ki veljajo za opis neknižnega gradiva (ISBD-NBM).

Igrače klasificiramo po sistemu univerzalne decimalne klasifikacije, za uporabnike pa je pomembna tudi vsebinska opredelitev po pedagoških kriterijih. Trudimo se, da bi bil opis igrače čim bolj nazoren in predvsem uporaben. Zapis ob obveznih podatkih o naslovu, avtorju in proizvajalcu v fizičnem opisu navedemo vrsto in obseg gradiva (na primer: 3 hiše, 4 drevesa, 5 medvedov itd.) ter druge fizične podrobnosti enote (material, barve, velikost igrače in embalaže itd.) in v opombah dodajamo podatke o tem, koliko časa traja igra, ali je namenjena za igro posameznika ali v skupini, ali je pri igri potrebna pomoč staršev ali vzgojitelja, kateri starosti otroka je primerna, ter opozarja na oznake za varno in okolju prijazno igračo, na morebitne nagrade in priznanja.

Pri vsebinski opredelitvi igrač upoštevamo pedagoške kriterije in jih delimo v posnemovalne, senzorne, razgibavalne, tehnične, ljubkovalne, družabne, izobraževalne, konstrukcijske igrače.

Obdelava in oprema igrač, Kristina Pleteršek pregleduje in popisuje nove igrače (foto Maja Logar, Pionirska knjižnica Nova vas, 2003).

format izpisa uporabniški uporabniški poisk izstak COMARC skrajšani zaloga HI H2

VRSTA GRADIVA..... : monografska publikacija, tridimenzionalni izdelki in predmeti

DRŽAVA IZIDA..... : Nemčija

LETO IZIDA..... : 2000

NASLOV..... : Frühling, Sommer, Herbst und Winter [Semantika] : [družabna igra]

IMPRESUM..... : Germany : Habermann, 2000

FIZIČNI OPIS..... : 1 družabna igra (4 drevesa, 24 cvetov, 24 listov, 24 ploščkov s plodovi, 1 vodnjakov prsten, 1 plošček za mečanje, 2 posnudi kocki, 2 listvi, 4 kartice s plodovi, 4 kartice s letnimi časi, 1 drevesna vrtnarka) : les, karton, barve, v škatli, 37 x 27 x 7 cm + navodila za igro

IZDAR..... : (Haba : 4162)

OPREMA..... : Družabna igra // Igre: pomlad, poletje, jesen, zima // Za 2 do 4 igralce // Posnemovalna igra traja približno 15 minut // Mednarodna oznaka CE za varno igračo // 04 4. leta

OSTALI NASLOVI..... : Štirje letni časi

PREDMETNE OZNAKE..... : družabna igra

UDK..... : 794.8

UDK ZA STATISTIKO..... : 79

COBISS.SI-ID..... : 3873566

I

PIONIRSKA NOVA VAS 794.8 DRUŽ.4 Štirje letni Prosto, čas izposoje 21 dni

PIONIRSKA NOVA VAS 794.8 DRUŽ.4 Štirje letni Zadržano do: 13.12.2003

PIONIRSKA NOVA VAS 794.8 DRUŽ.4 Štirje letni Iposojeno, rok vrnitve: 05.10.2003

PIONIRSKA NOVA VAS 794.8 DRUŽ.4 Štirje letni Prosto, čas izposoje 21 dni

PIONIRSKA NOVA VAS 794.8 DRUŽ.4 Štirje letni Prosto, čas izposoje 21 dni

Bibliografski opis igrače in informacije o zalogi v lokalni bazi podatkov v sistemu COBISS.SI.

Za izposajo pripravljene igrače (foto Maja Logar, Pionirska knjižnica Nova vas, 2003).

Posnemovalne igrače: z njimi otrok posnema svet okoli sebe, predvsem obnašanje in ravnanje odraslih. Med te igrače sodijo kuhalniki, posoda, stojnice, tehtnice, uteži, prometni znaki, oblačila in pripomočki, ki prikazujejo poklice, avtoceste in železnice ...

Senzorne igrače: razvijajo čutila (vid, voh, sluh, okus, otip). Te igrače so v veliki meri namenjene majhnim otrokom, zato jih v knjižnici ni veliko (domino za spoznavanje oblik, barv, materialov, reliefni domino, natikanke, zvočne igrače, kot so zvončki, žabe, tamburini, ksilofoni ...).

Razgibavalne igrače: pomagajo krepiti telo in razvijajo telesne spretnosti (žoge, keglji, obroči, hodulje, obroči za metanje, golf).

Tehnične igrače: v obdobju od 3. do 5. leta se pri otroku poveča zanimanje za igrače, ki se premikajo. S pomočjo teh igrac otroci na preprost način spoznavajo osnove tehničnih zakonitosti (železnica na baterije, telefon, šivalni stroj, avtomobili). V knjižnici se jim skušamo ogniti, saj morajo baterije v večini primerov vstavljati starši.

Ljubkovalne igrače: otroci jih imajo najraje, z njimi v igro odslikavajo ravnanje odraslih v svoji okolici. Te igrače izzovejo močna čustvovanja in otroci se nanje zelo navežejo. Primerne so za igralnico, za izposajo pa ne (punčke, vozički, medvedki in druge plišaste živali, oblačila, zibelke).

Družabne igre: otrok začuti pri treh letih potrebo po igri v skupini. Osnovna funkcija družabnih iger je socializacija otrok, saj otrok spozna, da je za dosego cilja pomembno sodelovanje vseh igralcev, hkrati pa družabne igre razvijajo tudi reflekse, sposobnost kombiniranja, urjenje spomina, govora in mišljenja. Družabne igre običajno povezujejo družinske člane, s čimer dosežemo dodatni cilj, ki si ga je z igroteko zastavila knjižnica, to pa je možnost, da starši rečejo svojemu otroku »Pojdimo se igrat« in ne »Pojdi se igrat«.

Izobraževalne igrače: pomagajo, da otrok lažje osvoji števila, črke, oblike, velikosti, navajajo ga na logično sklepanje, uvajajo matematična znanja in bogatijo besedišče (domino s števili in geometrijskimi oblikami, loto, igrače povezav in nasprotij, magnetne

table s črkami ali računskimi operacijami, igrače za učenje tujega jezika).

Konstruktivske igrače: sestavljene so iz množice elementov za zlaganje, razstavljanje, gradnjo. Razvijajo otrokovo domišljijo, koncentracijo, mišljenje, vztrajnost in natančnost. Ta sklop igrač je poleg družabnih iger v igroteni tudi najštevilnejši. Razen lego kock so izbrane konstruktivske igrače lesene (lego kocke, elementi za gradnjo mest, naselij, gradov, avtocest, letališč).

Tehnična obdelava igrač je zahtevno in odgovorno delo. Vsak del igrače, navodila, načrti, embalaža dobijo inventarno številko. Res je, da smo se v knjižnici zaradi racionalizacije odločili, da ne kupujemo igrač, ki bi imele več kot 200 delov, vendar je tehnična obdelava igrače kljub temu dolgotrajen proces. Da bi zaščitili embalažo, navodila, igralne plošče in druge dele, za katere predvidevamo, da bi se lahko hitreje poškodovali ali raztrgali, jih v naši knjigovoznici ovijemo s prozorno folijo. S tem igrači podaljšamo njeno življenjsko dobo, pa tudi umivanje in dezinfekcija sta tako lažja, saj dosledno zagotavljamo zdravstveno-higiensko neoporečnost igrač.

Ob vsaki vrnitvi igračo pregledamo, preštejemo dele in jih očistimo. Kar je mogoče, operemo v pomivalnem stroju pri 40 stopinjah C, ostalo ročno dezinficiramo s sredstvi, ki nam jih je priporočil Zavod za zdravstveno varstvo Maribor.

Trudimo se, da bi preko distributerjev ali direktno od proizvajalcev že ob nakupu dobili rezervne dele igrač, za katere predvidevamo, da bi se lahko prej poškodovali ali zlomili, pa se zaradi tega igrači nočemo odreči.

Dajanje igralnega gradiva v uporabo

Ob koncu leta 2003 je bilo v knjižnici 3.542 igrač. Igrače brezplačno posojamo otrokom od 3. do 15. leta ob spremstvu staršev. Za otroke s posebnimi potrebami (slabovidne, gibalno manj spretni, otroke z motnjami v razvoju) starostna omejitev ne velja.

Razvrščanje in čiščenje igrač (foto Maja Logar, Pionirska knjižnica Nova vas, 2003).

Dobrodošla pomoč in svetovanje knjižničarke Metke Narath pri izbiri igrač (foto Maja Logar, Pionirska knjižnica Nova vas, 2003).

Starši si z otroki običajno izbirajo igrače ob pomoči knjižničarja, saj želijo o njej čim več izvedeti. Za starše in otroke, ki si želijo igračo sami izbrati, so priložena navodila. Ta vsebujejo osnovne podatke o igračah in o načinu njene uporabe. Izkazalo se je, da so ta navodila koristna, saj starše in otroke strnjeno in nazorno seznanjajo z bistvenimi lastnostmi igrač. Igračo v originalni škatli dodatno shranjujemo v prozorni plastični vrečki in jo očiščeno ter pripravljeno za izposajo dodatno zaščitimo, hkrati pa uporabnikom odstremo tudi njeno podobo.

Ob igračah si morajo naši uporabniki izposoditi tudi knjigo. Običajno jim ponudimo knjige, ki igračo vsebinsko dopolnjujejo in bogatijo. Tako na primer priporočamo k lutkovnemu gledališču *Rdeča kapica* *Rdečo kapico* bratov Grimm, *Modro kapico* Branke Jurce, *Zeleno kapico* Zdeneka Slabyja, pravljico Gianinija Rodarija *Če dedek ne zna pripovedovati pravljič*. Naša prizadevanja lahko sežejo še dalje in ponudimo tudi CD-ROM *Sneguljčica in sedem Jankov*. Tako na nevsiljiv način združimo več medijev.

Pri mladih uporabnikih so tako kot za vse knjižnično gradivo tudi za igrače odgovorni njihovi starši oziroma skrbniki. Zato se ob prvi izposoji z njimi pogovorimo o pravilih, ki veljajo za izposajo igrač. Največjo težavo vidijo starši v igračah, ki je sestavljena iz več delov. Da bi jim olajšali pregled igrače doma, ji je dodan spretni listek (ime igrače, število delov, navodila, načrti, vse pomembne opombe).

Za identifikacijo je igrača priložena lesena ploščica z lastniškim žigom knjižnice in kodnim zapisom, ki vsebuje skrajšano ime igrače, inventarno številko, predmetno oznako (pedagoško klasifikacijo) in oznako za starost otroka, ki mu je igrača namenjena.

Če pri pregledu vrnjene igrače ugotovimo, da ni popolna, starše o tem pisno obvestimo. Najpogosteje starši najdejo izgubljeni del in ga vrnejo v knjižnico, sicer plačajo odškodnino po ceniku Mariborske knjižnice.

Izčrpne informacije o igralnem gradivu, ki jih je vselej mogoče dobiti v Pionirski knjižnici Nova vas, so namenjene tudi širšemu krogu uporabnikov in ne samo otrokom in njihovim staršem. Posebna veja in-

formacijskega dela se usmerja v svetovanje študentom, učiteljem in vzgojiteljem, ki svoje delo vse pogostejše dopolnjujejo z vključevanjem igrač na določeno temo in svoj pristop tudi na ta način predstavljajo v medpodročne povezave. Izposojajo si vedno več igralnega gradiva, s katerim vsebinsko nadgrajujejo svoje delo z otroki.

V letu 2003 smo oblikovali prvo premično kolekcijo igrač za Zavod za varstvo in usposabljanje dr. Marjana Borštnarja, Dornava, enota Maribor.

Odpisane igrače smo do sedaj podarili Osnovni šoli Gustava Šiliha, Razvojnemu oddelku predšolskih otrok Osnovne šole Gustava Šiliha, Osnovni šoli Svečina, Domu Antona Skale, Zavodu Čebela Slovenske Konjice, Zavodu za varstvo in usposabljanje dr. Marjana Borštnarja Dornava.

Za zaključek

Otrok je v knjižnici za mlade bralce merilo njene naravnosti, njemu primerno se posreduje informacije in ideje ne glede na obliko, v kateri so izražene. Hkrati se ustvarja ambient, ki otroka veseli, mu pomaga kreirati njegov prosti čas, z dejavnostmi daje moč njegovi domišljiji. Igralno gradivo ima pri tem nedvomno pomembno vlogo, prednostno s svojo lastno izpovedno močjo, ob knjigi pa otroku odstira čarobne svetove pisane besede.

Vsi uporabniki knjižnice z enotno izkaznico lahko obiskujejo vse enote v knjižnični mreži Mariborske knjižnice, zaradi igrотеke pa je odstotek vpisanih predšolskih otrok v Pionirski knjižnici Nova vas bistveno večji kot v drugih enotah, v letih od 1992 do 2003 se je odstotek gibal med 25,9 in 32,2 %.

Igralno gradivo v knjižnici utira pot h knjigi, kar pozitivno vpliva na število izposojenih knjig. Zanimiv je podatek, da se izposoja igrač giblje med 6.800 in 8.300 na leto, čeprav si otrok ob obisku izposodi le eno igračo ob drugem knjižničnem gradivu.

Igrотеko v Mariborski knjižnici si je v njenih povojih zamislila Sonja Matijević, z Anico Jurkovič sta z vso naklonjenostjo in trdim delom, ko je bilo zgledov

Zvedav pogled pred odločitvijo (foto Metka Narath, Pionirska knjižnica Nova vas, 2003).

Družabna igra *Njam, njam! Habba*, 2000.

malo ali pa prav nič, dali igroteki današnji pomen. Sonja Matijević še danes skrbi za nabavo in obdelavo igralnega gradiva. Knjižničarka Kristina Pleteršek z vso natančnostjo, ki jo zahteva tehnična obdelava igralnega gradiva, skrbi za igrotečno zbirko. Za čiščenje in druga tehnična dela pa je bodisi preko javnih del ali čistilnega servisa zaposlena še ena delavka.

V ponazorilo: v 10 letih smo delavci pri svojem delu prešteli, razkužili, umili, pregledali več kot tri milijone delov.

Ob našem delu so se učile tudi knjižničarke drugih splošnih knjižnic v Sloveniji.

Viri in literatura

Kernel, Irena. (1979). *Zbrane izbrane misli o vlogi igralnega gradiva v splošnoizobraževalnih knjižnicah*. Knjižnica, 23 (1/4), 51–70.

Dobra igrača. (1991). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Jurkovič, Anica. (1995). *Zakaj igrače v knjižnici*. Knjižnica, 39 (3), 159–169.

Jurkovič, Anica, Sonja Matijević (1983). *Igroteka*. Informator Mariborske knjižnice, 6 (2), 36.